

The Cagen legendaariselle katukoripallokentälle New Yorkin Greenwich Villageen tullaan kaukaa pelaamaan ja taitoja koettelemaan.

Tiistain lapset

WTC-iskut. Eräänä tiistaina kymmenen vuotta sitten kaksi lentokonetta kaartoi matalalla Manhattanin ylle. Niiden mukana muuttui koko maailma.

New Yorkissa
TEKSTI JUHA KAUPPINEN
KUVAT TIMO PYYKKÖ

Voiko New Yorkin tai Yhdysvallat selittää lyhyesti? Ehkä voi kertoa, että eteläisellä Manhattanilla, Läntisen neljännen kadun ja Kuudennen avenuen kulmassa sijaitsee ruosteisten verkkoaitojen ympäröimä katukoripallokenttä. Kenttä on legendaarinen, ja se tunnetaan nimellä The Cage, häkki.

Aurinko on matalalla elokuisena iltana. Jotenkin säteet löytävät tiensä kentän halkeilleeseen pintaan Greenwich Villagen talojen lomasta, kujia pitkin. Liikenteen melu on tauoton. Sen takaa kantautuvat kauas pelin äänet, huudot ja pallon pompotus, ja satunnaisesti peliä seuraamaan pysähtyvän yleisön huokaukset ja taputukset.

The Cageen tullaan kaukaa, esimerkiksi Bronxista, New Yorkin pohjoisesta piirikunnasta. Sinne tullaan koettamaan onnea, ottamaan mittaa toisista ja itsestä.

Peli on rajua ja fyysistä. Sitä pelataan juuri ja juuri sääntöjen puitteissa.

Jos pallon heittää ohi korirenkkaan, tai jos päästää miehensä korintekoon, saa usein moitteet pelitoverilta.

Välillä tiukat ilmeet ja uhoaminen vaihtuvat naurunremakkaan, joka paljastaa pelin tapahtuvan jossain kuolemanvakavuuden ja tarkkaan ohjatun teatterin välimaastossa. Mutta kenellekään ei voi jäädä epäselväksi, miksi The Cageen tullaan.

Sinne tullaan voittamaan.

Aivan samoin kuin siirtolaisia virtasi Yhdysvaltoihin

sata vuotta sitten. Ottamaan mittaa elämästä, luomaan omaa. Hyödyntämään vapautta, joka on ollut suurta, miltei rajatonta.

Kun joku iskee New Yorkiin, hän iskee samalla itsevarmuuden ytimeen. Symboliikka kasvattaa iskun voiman moninkertaiseksi.

KESKIPÄIVÄ PAAHTAA Bronxia.

Kun kävelee aikansa sivuilleen päilyllä nuhjuista Webster Avenueta, pysähtyy kolkon näköisen talon eteen kadulle, koputtaa ja kapuaa raput paloaseman toiseen kerrokseen, pääsee päällikkö **John Jonasin** työhuoneeseen.

Ollaan rehellisiä: Jonasin ei pitäisi enää olla tuossa, rupattelemassa työhuoneessaan mustaa huumoria viljellen. Jos New Yorkin palomiehet ovat sankareita, joita turistit yhä vieläkin spontaanisti valokuvaavat kadulla, Jonas on silloin sankareiden sankari.

Jonasin työhuoneen seinät ovat täynnä kuvia kaksoistorneista ja kunniakirjoja, joissa hänen nimensä lukee koukeroisin kirjaimin. Pöydällä, lasilevyn alla, on sielläkin kuva kaksoistorneista komeuden päivinä.

– En pannut kuvaa siihen itse. Sen laitto eräs toinen päällikkö. He sisustivat huoneen, kun siirryin tänne töihin pari vuotta sitten, Jonas kertoo.

– En halua enkä voi sitä päivää unohtaa, mutta pelkään, että muut unohtavat. Ja jos se unohtetaan, silloin se tapahtuu uudestaan.

Pelko on aiheellinen: Jonas on juuri saanut kuulla, että palomiehiä ei ole kutsuttu viralliseen muistotilaisuuteen.

– Sen sijaan kuka tahansa b-luokan poliitikko saa kutsun, kun pyytää.

Jonas oli syyskuun yhdenentoista, 10 vuotta sitten, paloaseman keittiössä Chinatownissa, kun kuului suihkukoneen suhahdus ja valtava räjähdys.

– Olimme toinen yksikkö paikalla. Kun toinen kone osui etelätorniin, minä seisoin jo viiden mieheni kanssa pohjoistornin aulassa. Etelätorniin törmänneen koneen varjo liukui ylitsemme.

Jonas jätti miehensä toviksi ja siirtyi kymmenen metrin päähän käskynantoon kahdeksan hengen rinkiin pohjoistornin aulassa. Tuosta ringistä vain hän selvisi elossa.

– Sitten palasin omien miesteni luokse ja sanoin, että tämä on paha paikka, me menemme 90. kerrokseen, etsimme ja pelastamme ihmisiä. Tämä ei ole tavallinen tulipalo, tämä on hyökkäys.

AAMU OLI KAUNIS. Sen muistaa sanoa jokainen. Kaunis aamu, vanhojen hyvien aikojen viimeinen.

Toimittaja-dokumentaristi **Anisa Mehdi** istui junassa, joka toi häntä ja satoja muita töihin Manhattanille Hudsonjoen takaa New Jerseyä. Mehdi asuu siellä miehensä ja kahden teini-ikäisen tyttärensä kanssa.

Tuona aamuna Mehdi joutui tyytymään ikkunatomaan junapaikkaan. Tavallisesti hän valitsee ikkunallisen. Hän kävi läpi valmisteilla olevan dokumenttinsa

käsikirjoitusta – siitä syntyi vuotta myöhemmin NBC-kanavalla ensi-iltansa saanut *Muslims*, yksi Mehdin ohjaamista palkituista dokumenteista.

Kello 8.46 Mehdi havahtui: joku puhui ääneen.

– Yleensä kukaan ei puhu junassa, hän kertoo.

Istumme puisella penkillä korkeassa aulatilassa kahden kahvilan välissä Manhattanin 53. kadulla.

– Tämä mies otti korvakuulokkeet päästään ja sanoi ääneen: World Trade Centeriin on juuri törmännyt lentokone!

– Se oli tietysti hätkähdyttävää, mutta ajattelin, että se on onnettomuus, ja syvennyin papereihini.

Junaan laskeutui hiljaisuus, joka

rikkoutui uudelleen 17 minuuttia myöhemmin. Mies korvakuulokkeissaan puhkesi jälleen puhumaan, tällä kertaa kovemmalla äänellä: ”Toiseenkin torniin on törmännyt kone!”

Mehdi sulki silmänsä ja painoi päänsä alas. Hänen mielessään ei ollut pienintäkään epäselvyyttä siitä, mitä oli tapahtunut.

Mehdi on kaunis ja voimakaspiirteinen nainen, irakilaisen isän ja kanadalaisen äidin tytär. Hän on muslimi – haastattelua tehdessämme on lounasaika, mutta Mehdi ei syö mitään, sillä meneillään on ramadan, islamin yhdeksäs kuukausi, jolloin paastotaan valoisat tunnit.

Mehdin isä oli ensimmäisiä arabiaktivisteja Yhdys-

Empire State Buildingin huipulta, yli 300 metrin korkeudesta, avautuu näkymä Etelä-Manhattanille. Kuvassa keskikohdasta vähän oikealle erottuu rakenteilla oleva Freedom Tower nostureineen.

**”Niin minä ajattelin:
hiton muslimit.”**

Anisa Mehdi, 9/11-kävelysten äiti.

valloissa 1960–70-luvuilla. Hän istui vankilassakin – ja toi islamia osaksi yhteiskuntaa, jossa muslimit elivät vielä täysin suljetusti omissa yhteisöissään ja jossa vastakristityt ja juutalaiset etsivät tapaa elää rinnakkain.

Lapsesta asti Mehdiin elämä oli poikkeuksellista. Milloin hänen isänsä hakattiin sairaalakuuntoon, milloin tämä antoi uutisissa palestiinalaismyönteisiä lausuntoja, joista Mehdiin opettajat eivät pitäneet ja siksi laskivat tytön arvosanoja.

Silti Mehdi jatkoi aikuiseksi ehdittyään isänsä jalanjäljissä ja toi amerikkalaisessa mediassa esille palestiinalaisten, arabiankielisten ja muslimien näkökulmaa.

– 1980-luvun alusta, 20 vuotta, olin käytännössä ainoa arabitaustainen nainen maan uutisissa.

Mehdi tuntee perin pohjin islamilaisen maailman ja sen vaiheikkaan historian. Siksi hänen ensimmäinen ajatuksensa oli kristallinkirkas tuona tiistaiamuna Manhattanin-junassa:

- Hiton muslimit, Mehdi puuskahtaa.
- Niin minä ajattelin. Hiton muslimit.

– Miksikö ajattelin niin? Tietenkään en voinut kuvitella, että mitään noin hirveätä voisi tapahtua. Mutta muslimit olivat tehneet aiemmin iskuja esimerkiksi Yhdysvaltain suurlähetystöihin Keniassa ja Tansaniassa.

– Iskun jälkeen masensi ajatella, millaista takapakkia seuraisi yhteiskunnassamme, kuinka paljon se mitätöisi esimerkiksi isäni elämäntyötä.

AMERIKKAA ON helppo vihata.

Halu olla muita parempi, mikä ilmenee The Cagen korpilokentällä taipumattomana voitontahtona, ilmenee maailmanpolitiikassa jonain muuna, mitä monet pitävät ylimielisyytenä ja korskeutena.

Poliittisesti katsoen WTC-isku ei tullut tyhjästä. Taustalla oli monia muslimimaiden konflikteja, joissa Yhdysvallat oli tavalla tai toisella mukana.

Vuonna 1979, Iranin vallankumouksessa, Yhdysvallat tuki voimakkaasti vallassa ollutta länsimielistä šaahia,

mutta tämä syrjäytettiin. Monarkiasta tuli islamilainen tasavalta, jossa uskonnollisilla johtajilla on ylin valta.

1980-luvulla Afganistan oli Neuvostoliiton miehittämä. Yhdysvallat ja sen tiedustelupalvelu CIA tukivat ja kouluttivat islamistisijaisia, jotka koettivat häätää neuvostojoukkoja Afganistanista. Tämä onnistuikin vuonna 1989 – mutta vapaustaistelijoista syntyi Osama bin Ladenin johdolla al-Qaida-terroristiliike, joka ei lopulta jäänyt Yhdysvaltain sylikoiraksi, vaan kääntyi Yhdysvaltoja vastaan.

Syynä oli esimerkiksi Lähi-idän konflikti, jossa Yhdysvallat on yhä Israelin tärkein liittolainen palestiinalaisia, siis muslimeja, vastaan.

1990-luvulla tilanne kärjistyi yhä: Yhdysvallat pe-

Etelä-Bronxin paloaseman päällikkö John Jonas oli sisällä pohjoistornissa sen sortuessa. Torneissa sisällä olleista tuhansista ihmisistä vain 22 jäi eloon.

rusti sotilastukikohtia Saudi-Arabiaan Persianlahden sodassa. Tämän al-Qaida hyödynsi propagandassaan väittäen, että Yhdysvallat miehittää Saudi-Arabiaa, muslimien pyhää maata. Sitten tulivat Yhdysvaltain ohjusiskut al-Qaidan oletettuun aseleiriin Sudanissa ja koulutusleirille Afganistanissa 1998.

Tuomiopäivä oli odotettu – mutta sen voima ja röyhkeys ylittivät useimpien mielikuvituksen rajat.

POHJOISEN WTC-TORNIN HISSIT oli suljettu, samoin ilmastointi, jotta savu ei leviäisi. B-portaikossa, johon kapteeni Jonas ja hänen viisi miestään juoksivat, oli kuuma, ja joka miehellä oli selässään 50 kiloa varusteita.

– Päätin, että etenemme 10 kerrosta kerrallaan, sit-

ten lepäämme ja juomme, sitten taas 10 kerrosta, ja tätä vauhtia 90. kerrokseen asti, Jonas kertoo.

Suunnitelma oli teoriassa hyvä, mutta käytäntö osoittautui toiseksi. 27. kerroksen kohdalla Jonas huomasi, että kaksi hänen miehistään puuttuu.

– Löysin heidät paria kerrosta alemmalla. 27. kerroksessa lepäsimme kaikki. Sanoin, että seuraavaksi puristamme väkisin 40. kerrokseen asti.

Silloin viereinen eteläinen WTC-torni romahti. – Meidän tornimme heijasi puolelta toiselle. Kuului melua ja tuntui ryminää, mutta emme tienneet, mitä se oli.

– Eräs toinen kapteeni oli katsonut 27. kerroksen eteläpuoleisista ikkunoista ulos ja tuli kertomaan minulle

9/11-terrori-iskut

Syyskuun 11:n iskuissa kuoli kaikkiaan 2 995 ihmistä. Kaksi matkustajakonetta iski World Trade Centerin torneja päin, taloudellisen vallan ytimeen, ja kolmas Washingtonin Pentagoniin, puolustusvoimien hallintorakennukseen ja sotilaallisen vallan keskukseseen.

Neljannen koneen oli isku ja tutkineen komission mukaan tarkoitus lentää joko Valkoista taloa tai Washingtonissa sijaitsevaa kongressin rakennusta päin, siis poliittisen vallan ytimeen, mutta isku epäonnistui, kun matkustajat nousivat kaappajia vastaan. Kone putosi maahan Pennsylvaniassa.

Virallisen selityksen mukaan kaapparit olivat äärimuslimien al-Qaida-liikkeen terroristeja ja iskut suunnitteli Osama bin Laden. Epäilijöiden mukaan iskujen takana oli valtio ja tornien romahdusta edesauttoivat pommit.

Epäilyt käyvät yhä kuumana, ja niitä ruokkii se, että kaksoistornien vieressä sortui tulipalon vuoksi kolmaskin rakennus syyskuun 11:n iltana. Tässä niin sanotussa rakennus seitsemässä oli muun muassa Yhdysvaltain tiedustelupalvelu CIA:n ja puolustusministeriön toimistotiloja.

Vääntynyttä ja ruostunutta WTC-tornien terästä Nassaun piirikunnan muistomerkillä Long Islandilla.

järkyttyneenä, että etelätorni romahti juuri.

Kapteenit vilkaisivat toisiaan eivätkä puhuneet mitään. He ymmärsivät, mitä romahdus tarkoitti.

– Että paljon ystäviämme ja muita ihmisiä kuoli juuri. Että myös meidän tornimme romahtaa ja me kuolemme.

– Se oli pelottava hetki, Jonas sanoo ja vaikenee.

Hän ajatteli kotona olevia lapsiaan, 5- ja 15-vuotiaita tyttöjään ja 8-vuotiasta poikaansa. Mutta hän koetti karistaa heidät mielestään. Hänellä oli viiden hengen ryhmänsä. Heidän olisi lähdettävä heti ulos.

– Sanoin miehille: jos tuo torni voi sortua, tämäkin voi sortua. Nyt ulos.

– En tiennyt, että miehistöni ei ollut kuullut keskusteluani tuon toisen kapteenin kanssa. Mieheni eivät tienneet, että etelätorni on juuri romahtanut. He vain tottelivat minua.

20. kerroksessa palomiehet näkivät oviaukossa itkevän naisen.

– **Tommy Falco**, eräs miehistäni, kysyi, mitä teemme hänelle.

– Ääni sisälläni huusi: ulos tästä tornista nyt heti, mutta näin naisen itkevän siinä ovelta. Käskin ottaa hänet mukaan.

Nyt alastulo oli entistä hitaampaa.

– Jouduimme välillä pysähtymään ja päästämään ihmisiä ohi, koska aiheutimme ruuhkaa.

Neljännessä kerroksessa nainen kaatui maahan ja alkoi huutaa palomiehille kääntäen heitä jättämään hänet.

– Ajattelin: me olemme laittaneet henkemme alttiiksi hänen puolestaan, ja hän huutaa meille. Sanoin hänelle, että emme varmasti jätä.

Jonas mursi neljännen kerroksen oven hakeakseen tuolin naiselle. Mutta ovi johti tekniseen tilaan, jossa ei ollut tuoleja.

– Kiersin siellä juosten, kun tajusin, että homma ei nyt toimi, tästä ei ole hyötyä. Lähdin palaamaan porraskäytävään.

Kun Jonas oli portaikon ovelta, tornin romahdus alkoi. Hän repäisi oven auki ja syöksyi portaikkoon.

TORNEISTA SYNTYI VALTAVA määrä jätettä. Terästä, betonia, lasia. Se kaikki vietiin kuorma-autoilla ja lautoilla Manhattanin eteläpuolelle Staten Island -saarelle. Siellä sijaitsevalla maankaatoalueella poliisit ja muut työntekijät seuloivat rakennusten jäännöksiä vuoden päivät.

Ylikonstaapeli **Tom Biggers** oli tottunut näkemään pahoja asioita esimerkiksi nuorempana poliisina Brooklynissa. Murhia ja raiskauksia, tulipaloissa kuolleiden ruumiita. Ne päivät olivat takana, kun syyskuun 11. päivän isku tapahtui, mutta kokemuksista oli hyötyä.

– Sitä kylmettää itsensä sisältä tietyllä lailla. Poliisit koulutetaan erityisesti pitämään omat tunteet erillään työstä.

– Ja omille tunteille oli ylipäänsä hyvin vähän aikaa.

Biggers oli oikeustalolla, muutaman sadan metrin päässä WTC:stä, kun ensimmäinen kone törmäsi. Hän näki valtavan reiän talon kyljessä, mustan savun. Ja hän näki pieniä hahmoja, jotka putosivat.

– Oli tavallaan vaikea myöntää itselleen, että ne ovat ihmisiä, jotka hyppäävät tornista.

Kun toinen kone törmäsi ja ihmiset ymmärsivät, että kyseessä on terrori-isku, Biggers poistui muutaman alaisensa kanssa juosten oikeustalosta.

– Mehän emme voineet tietää, tuleeko lisää koneita, lisää iskuja muihin pilvenpiirtäjiin.

Autoja varoen he ylittivät kadun ja menivät Columbus Park -puistoon Chinatownin reunalla.

– Siellä muistan itkevät kiinalaiset, Biggers kertoo.

– Se oli ehkä yksi hetkistä, jolloin omat tunteet pääsivät irti. Vanhoja kiinalaisia miehiä ja naisia vaelsi puistossa katseet taivaalle luotuna. He kaikki itkivät. Ajattelin, että tämä todella koskee meitä kaikkia.

Puistosta Biggers näki myös ensimmäisen tornin sortuvan.

– Heti sortumisen jälkeen radiopuhelimesta kuului hysteeristä kirkumista, avunhuutoja. Siis poliisiradiosta. Se oli pelottavaa. Samalla oli tiedossa, että Pentagoniinkin on isketty. F16-hävittäjät ylittivät Manhattanin.

Radiossa apua huutava poliisi oli **Maura Smith**, Biggersin kollega.

– Hän oli jossain tornin raunioissa. Sitten huudot lakkasivat.

Smith oli ainoa WTC-iskuissa menehtynyt NYPD:n naispoliisi.

Kun Jonas oli parin metrin päässä portaikkoon johtavasta ovesta, tornin romahdus alkoi.

EPÄINHIMILLISIMPIÄ OLIVAT kuitenkin viikot iskun jälkeen.

– Tein 12- tai 16-tuntisia työpäiviä ja menin niiden päätteeksi WTC:lle perustettuun kuolemantapauskeskukseen, johon virtasi tuhansia ihmisiä etsimään omaisiaan.

Biggers valehteli monta päivää vaimolleen olevansa jossain muualla töissä, jotta tämä ei kotona pariskunnan neljää lasta hoitaessaan joutuisi pelkäämään ja murehtimaan. Välillä Biggers nukkui autossa, välillä hän käväisi kotona suihkussa ja lepäämässä pari tuntia ennen kuin palasi töihin.

Joinain päivinä Biggers matkusti tavallisen työpäivän sijaan Staten Islandin maankaato paikalle ja asettui riviin seulomaan WTC-tornien jätteitä.

Tuolloin hän löysi jätteiden seasta kymmeniä oransseja lippalakkeja.

– Niissä luki Floor Safety Captain tai jotain sinne päin, Biggers kertoo.

Kaksoistornien jokaisessa kerroksessa oli kerrosturvallisuudesta vastaava henkilö. Heidä oli iskujen hetkelä töissä yli 200.

– Lakit saivat minut tajuamaan, että tornissa oli muitakin sankareita kuin poliisit ja palomiehet, joista media ansaitustikin kirjoitti paljon.

Park Avenue suljetaan autoilta elokuun lauantaiamuina polkupyörien ja jalankulkijoiden vallatessa kadun.

Biggers, NYPD:n juoksukerhon presidentti, halusi tehdä jotain, jolla kunnioitettaisiin kaikkia, ei vain poliiseja ja palomiehiä.

Niinpä hän perusti WTC Run to Remember -tapahtuman, joka järjestetään jälleen tänä vuonna. Uhrien omaisia ja muitakin kerääntyy juoksemaan Governor's Islandille. He lahjoittavat haluamansa summan ja juoksevat reitin yllään paita, jossa on jonkun uhrin nimi, ehkä heidän oman perheenjäsenensä.

Kerätyt rahat lahjoitetaan kuudelle hyväntekeväisyysjärjestölle, jotka Biggers on valinnut huolella.

– Olen valinnut esimerkiksi Tuesday's Children -järjestön (Tiistain lapset), joka auttaa 9/11-perheitä.

– Kaikkien pitäisi voida ajatella jotain valoisaa tästä päivästä. Edes jotain. Meidän on lapsiemme takia katsottava eteenpäin, tulevaisuuteen.

POHJOISTORNIN SORTUESSA porraskäytävä tärisi hirvittävällä voimalla. Se pompotteli palomiehiä ympärinsä kuin palloja. Ylhäältä ujelsi tuuli, jolla oli tornadon voima ja joka heitti mukanaan rakennuksen palasia. Ne iskeytyivät John Jonasiin ja tämän viiteen mieheen.

– Kuin nyrkiniskut joka puolelle kehoa.

Erään miehistä, joka seisoj neljännen kerroksen tansanteella, tuuli riuhtaisi ja vei toiseen kerrokseen asti. Muut olivat matalana, heihin tuuli ei tarttunut.

– Ensin tuuli oli etäinen, mutta kun romahdus eteni, se koveni ja koveni. Sitten se vain loppui. Tuli hiljaista, rakennus oli romahtanut, Jonas kertoo.

– Silmät, suut ja nenät olivat täynnä rakennusjätettä. Se piti poistaa suusta, jotta pystyimme hengittämään, silmät piti pyyhkiä, jotta näki eteensä.

– Mutta me olimme elossa.

– Luulisi, että täsmälleen rakennuksen keskellä olisi pahin paikka, mutta se osoittautui parhaaksi paikaksi.

Pian rytinän tauottua Jonas piti nimenhuudon ja totesi, että kaikki hänen viisi miestänsä olivat elossa.

– Kysyin, onko nainen täällä. Kyllä on, joku vastasi.

Sitten Jonas sanoi radiopuhelimeen mahdollisimman hitaasti: Mayday, mayday, ladder 6, olemme pohjoistornissa, jonkinlainen romahdus tapahtunut. Pysykää paikallanne, kuului vastaus.

– Sitten alkoi tulla kysymyksiä: kuinka pääsitte torniin? Vastasin, että lasiovista aulaan ja siitä b-portaisiin, kuinka vaikeaa se voi olla? Sitten kuulin, kuinka joku radiossa kysyi, missä pohjoistorni on? Ajattelin, että mitä ihmettä, eivätkö he edes sitä tiedä. Siis tämä iso rakennus tässä kulmassa! Jonas kertoo nauraen.

Miehet eivät päässeet kuudetta kerrosta ylemmäs eivätkä toista kerrosta alemmas. Roju tukki tien.

– Olimme pienessä kapselissa. Emme tienneet, että koko muu rakennus oli romahtanut ympäriltämme.

WTC-tornien romahduksesta selvisi hengissä 22 ihmistä, heistä 14 pohjoistornissa. 2 700 kuoli, muun muassa 341 palomiestä, monet Jonasin ystäviä.

JONASIN JA HÄNEN miestensä tarinan loppu oli kuin elokuvasta.

WTC-alueen reunalla Freedom Towerin rakentaminen on yhä kesken erinäisten kiistojen vuoksi. Monet muistuttavat, että Empire State Building, Manhattanin korkein rakennus, rakennettiin alle kahdessa vuodessa 1920–30-lukujen vaihteessa.

– Neljä tuntia romahduksen jälkeen pöly oli laskeutunut ja näimme yhtäkkiä valonsäteen. Se tuli kolikon kokoisesta reiästä ja osui portaisiin.

Reikää sai suurennettua työkaluin.

– Lopulta se oli niin suuri, että siitä näki taivaalle. Katsoin siitä läpi ja ajattelin: olen WTC:n neljännessä kerroksessa ja päälläni näkyy taivasta. Tämä ei voi olla totta.

Kun reikä oli riittävän iso, yksi palomiehistä laskeutui ulos köyden avulla. Hän näki palomiehiä jossain kaukana ja lähti hakemaan apua. Mutta avun ehtiessä paikalle lähes kaikki olivat jo ulkona.

– Se oli kuin aikakapseli. Menin sisään, ja kun tulin viiden tunnin kulluttua ulos, maailma oli muuttunut, Jonas sanoo.

Nainen, joka heillä oli mukanaan, nostettiin korissa ulos. Hänen nimensä oli **Josephine Harris**. Hän oli kirjanpitiäjä. Harris kuoli tämän vuoden tammikuussa.

– Hän oli ensimmäinen, joka meistä sieltä selvinneistä kuoli. Se oli surullinen päivä. Osallistuimme kaikki hänen hautajaisiinsa, Jonas kertoo.

NEW YORKIN KADUILLA EI OLE monia ihmisiä, joihin WTC-iskut eivät olisi vaikuttaneet. Jokaisella on tarina, jokaisella on tuttava, jokainen lähettää jollekin kukkia, osallistuu messuun lauantaina 11. syyskuuta

2011, kun iskuista tulee kuluneeksi 10 vuotta.

Monen mukaan iskut saivat käsittämään, että mitä tahansa voi tapahtua, ja se on pelottavaa. Mutta tuon pelon varjossa ei voi elää koko elämäänsä.

Uskonnolliset yhteisöt ovat avautuneet.

– Muslimiyhteisöt pitävät yhteyttä naapureihin ja kutsuvat illalliselle, kertoo Anisa Mehdi.

Mehdi halusi järjestää suuren kulkueen, joka kulkee Pohjois-Manhattanilta eteläkärkeen, ja väkeä liittyy mukaan kirkoista ja moskeijoista. Lupa sellaiseen evättiin. Idea muuttui 9/11-kävilyiksi, joita järjestetään kaupunginosissa ympäri maailman.

– Ihmiset voivat edes yhtenä päivänä tervehtiä toisiaan ja kysyä mitä kuuluu, ilman, että heitä pidetään hulluina.

Tom Biggers arvioi, että iskun jälkeiset vuodet ovat tuoneet uskontoja lähemmäs toisiaan.

– Totta kai on pieni ennakkoluuloisten ihmisten joukko, mutta suurin osa ei jaa heidän ennakkoluulojaan. Muslimit ja muiden uskontojen harjoittajat ovat vapaita tekemään New Yorkissa mitä haluavat.

– Kanssakäymistä uskontojen edustajien välillä on paljon enemmän nyt. 9/11 sai ihmiset käsittämään, että meidän on pakko kommunikoida. Eri mieltä olevat eivät välttämättä muuta mielipiteitään, mutta he voivat ymmärtää toisiaan.

”Vain pieni kapseli säilyi kaiken muun tuhoutuessa ympäriltämme.”

NYPD:n entiset poliisit Liz Rye (vas.) ja Tom Biggers lenkillä Nassaun WTC-muistomerkin luona Long Islandilla. Biggersin ideoimassa WTC Run to Remember -tapahtumassa juostaan WTC-uhrin nimi paidan rintamuksessa ja lahjoitetaan rahaa hyväntekeväisyyteen.

– On vaikea vihata ihmistä, jonka tuntee, Biggers kiteyttää monen newyorkilaisen tunnelmat.

ERÄÄNLAINEN PÄÄTÖS iskujen jälkeiselle ajalle tuli keväällä, kun al-Qaidan johtaja Osama bin Laden saatiin kiinni ja tapettiin.

John Jonasin poika tuli herättämään isänsä ja kertomaan asiasta.

– Katsoin uutisia, mutta en ollut iloinen. En tuntenut tarvetta juhlia. Menin takaisin nukkumaan. Ehkä ajattelin, että maailmassa on vielä oikeudenmukaisuutta.

Terrorismin vastaisen sodan aikakausi alkoi 9/11-iskuista.

Yhdysvallat hyökkäsi alle kuukauden päästä iskuista Afganistaniin. Siellä kuoli jo ensimmäisen kuukausien aikana moninkertainen määrä ihmisiä verrattuna WTC-iskuihin, ja sota jatkuu yhä.

Sitten tuli kevät 2003 ja hyökkäys Irakiin. Myös se tehtiin WTC-iskuvarjolla, mutta sittemmin on todettu,

että Irakilla ei ollut mitään tekemistä al-Qaidan kanssa, eikä todisteita väitetyistä joukkotuhohuseista löydetty.

Ehkä viime syksynä päättyneen Irakin sota osoittaa osaltaan, kuinka kipeä isku 9/11 oli. Se sai jättiläisen sokeaksi, toimimaan hallitsemattoman raivon varassa.

Monien asiantuntijoiden mukaan tuo pelon ja vihan aikakausi on nyt päättyneenä. Tuli arabikevät, tulivat Kiinan ja Intian talouden nousut. Yhdysvaltain terroristijahti ei ole enää maailmaa hallitseva suuri tarina.

Mutta niin kauan kuin terrori-iskut kokeneita ihmisiä on jäljellä, niitä ei unohdeta. Tulee aina olemaan elämä ennen ja jälkeen iskuja. Siinä mielessä jokainen newyorkilainen syntyi uudestaan tuona tiistaina kymmenen vuotta sitten. Ja ehkä me muutkin, osin ainakin. ●

Artikkelin taustaksi on haastateltu Ulkopoliittisen instituutin tutkija Mika Aaltola.

.fi Lue lisää ja katso kuvaesitys Avun nettisivuilta: www.apu.fi.